

Maatschappelijk verantwoord ondernemen – Sectorbeleid - Landbouw

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Sectorbeleid.....	3
1 Doel.....	3
2 Toepassingsgebied.....	3
2.1 Geografisch.....	3
2.2 Definities.....	3
2.3 Activiteiten.....	3
2.4 Metiers.....	4
2.5 Betrokken activiteiten van BNP Paribas.....	4
3 Regels en normen.....	5
3.1 Landbouwprojecten.....	6
3.2 Landbouwbedrijven.....	10
3.3 Bedrijven die activiteiten ontwikkelen rond soja en rundvlees in het Braziliaans Amazonegebied en in de Cerrado.....	14
3.4 Goede sectorpraktijken.....	16
3.5 Specifiek standpunt over landbouwgrondstoffen.....	17
4 Toepassingsmechanismen op groepsniveau.....	17
4.1 Financiële producten en diensten.....	18
4.2 Activabeheer.....	18
5 Communicatie en follow-up van het beleid.....	18
6 Wettelijke vermeldingen.....	19
7 Lexicon.....	20
8 Bijlagen – Sectorale normen en certificeringen.....	30

Voorwoord

In het kader van haar engagement op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft BNP Paribas Groep een beleid uitgestippeld om een kader te scheppen voor haar financierings- en beleggingsactiviteiten in de landbouwsector.

Landbouw is een enorme bron van inkomsten en biedt een middel van bestaan aan miljoenen mensen in de ontwikkelde en de ontwikkelingslanden. Wereldwijd zijn er 600 miljoen landbouwbedrijven. Volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) is de meerderheid daarvan kleinschalig. Zo is 70 procent van die bedrijven kleiner dan één hectare, maar bestrijken ze slechts 7 procent van de totale oppervlakte van de landbouwgronden. Investeren in landbouw is een van de meest efficiënte strategieën om de honger in de wereld te verminderen.

De impact van landbouw op het gebruik van land is nochtans aanzienlijk. Het IPBES (het Intergouvernamenteel Platform voor Biodiversiteit en Ecosystemen) schat dat 33 procent van de wereldwijde grondoppervlakte gebruikt wordt voor akkerbouw en veeteelt. Slechts 29 procent van de landbouwbedrijven in de wereld maakt gebruik van duurzame landbouwmethodes. Die vertegenwoordigen slechts 9 procent van alle landbouwgrond. In haar laatste studie merkt de organisatie bovendien op dat 23 procent van de gronden een daling kende van de productiviteit. Dat is het gevolg van de bodemaantasting sinds 1970. En ruim 75 procent van de soorten voedingsgewassen wereldwijd is volgens het IPBES afhankelijk van bestuiving door dieren. Dat toont aan hoe belangrijk het is om de biodiversiteit in de ecosysteemdiensten, inclusief de bossen, te beschermen.

De productienormen blijven verbeteren. We kunnen dus een antwoord bieden op de maatschappelijke en milieu-uitdagingen door een strategie toe te passen die voornamelijk gebaseerd is op de best practices die beschikbaar zijn op het vlak van landbouw.

BNP Paribas engageert zich om de reële economie te steunen en levert daarom tal van financiële producten en diensten aan de landbouwsector. In het bijzonder aan bedrijven, zowel grote als kleine, die een grote verantwoordelijkheid aan de dag leggen en zich inzetten om de bevolking te voeden met producten die het milieu en de biodiversiteit ontzien.

Dit sectorbeleid getuigt van de wil van BNP Paribas om de invoering van duurzame praktijken te waarborgen, rekening houdend met de hierboven vermelde voornaamste problemen.

Het is een aanvulling op de bestaande documentatie die BNP Paribas publiceerde over de landbouwsector in het kader van haar engagement op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen: een palmolie- en papierbrijbeleidsnota en een openbare verklaring met als titel 'Uitsluitingslijst voor bepaalde goederen'.

BNP Paribas is vastberaden om verantwoorde spelers te begeleiden en duurzame praktijken aan te moedigen. Op lange termijn zal die benadering voordelen opleveren, zowel voor haar klanten als voor de hele maatschappij.

Sectorbeleid

1 Doel

Dit beleid beschrijft de regels voor het beheer van de financiële producten en diensten die door de entiteiten van BNP Paribas worden verkocht. Dit beleid wil een antwoord bieden op de voornaamste uitdagingen op het vlak van milieu, maatschappij en bestuur in de landbouwsector en aanbevelingen formuleren om de activiteiten op een verantwoorde manier aan te pakken.

2 Toepassingsgebied

2.1 Geografisch

Wereldwijd.

2.2 Definities

De **landbouw** verwijst naar de wetenschap of alle knowhow en activiteiten in het kader van de grondbewerking, voor de planten- of veeteelt, om voedingsbronnen en andere producten te verbouwen.

Landbouwproducten omvatten producten die afkomstig zijn van de exploitatie van gronden (teelt), bossen (bosbouw) en het kweken van boerderijdieren.

Het kan gaan om voedingsmiddelen (zaden, fruit, groenten, honing, vlees, eieren, melk ...) of andere producten (katoen, rubber, wol, hout ...).

Landbouwgrondstoffen zijn alle landbouw-, tuinbouw-, wijnbouw- en melkproducten; vee en veeteeltproducten; pluimvee- en bijenteeltproducten, bosbouwproducten en andere grondstoffen die op de derivatenmarkt worden verhandeld.

2.3 Activiteiten

Activiteiten in de landbouwsector waarop dit beleid van toepassing is: productie van zaden, landbouw, initiator- en inzamelactiviteiten en/of primaire verwerking van landbouwproducten zoals hierna omschreven:

- **De productie van zaden** stemt overeen met de fase voor de selectie en vermenigvuldiging van zaden met het oog op distributie, opslag of verkoop;
- **De landbouw** omvat de grondbewerking voor de planten- en veeteelt, het kweken van hoenderhofdieren en pluimvee (kweken, voeding en algemene verzorging) en het bosbeheer (bosbouw);

- **De initiator- en inzamelactiviteiten** omvatten alle logistieke aspecten in verband met de bevoorrading, het vervoer en de opslag van landproducten, van de plaats van productie tot de plaats van opslag of primaire verwerking. Inclusief de activiteiten voor de fysieke verkoop en verhandeling van landbouwproducten;
- **De primaire verwerking** is de eerste stap in de verwerking van ruwe landbouwproducten (bv. vermalen van oliehoudende zaden en cacaobonen, suikerextractie, vriesdroging van melk en slachten van vee).

Landbouwactiviteiten waarop dit beleid niet van toepassing is:

- Vervaardiging of distributie van landbouwmachines, pesticiden en meststoffen;
- Fabricage van verwerkte voedingsmiddelen en dranken (secundaire of herhaaldelijk bewerkte producten, voorverpakte voeding);
- Distributie van voeding of drank;
- Activiteiten in verband met het kweken van vis, zee- en waterproducten;
- Activiteiten verbonden aan palmolie en papierbrij (zie geldende sectorbeleidsnota's).

2.4 Metiers

Dit beleid omvat:

- Landbouwprojecten (hierna de 'projecten'): nieuwe landbouwactiviteiten en/of uitbreiding van bestaande activiteiten (productie van zaden, landbouw, inzameling en/of primaire verwerking).
- Landbouwbedrijven (hierna de 'bedrijven'): ondernemingen die hun belangrijkste activiteiten in de landbouwsector uitoefenen (productie van zaden, landbouw, inzameling en/of primaire verwerking).
- Verkopers en handelaars die geen bezit nemen van fysieke landbouwproducten komen in sectie 3.5.1 aan bod.

2.5 Betrokken activiteiten van BNP Paribas

Entiteiten van BNP Paribas Groep: dit beleid is van toepassing op alle bijkantoren, dochterondernemingen en joint ventures waarover BNP Paribas de operationele controle heeft. Als BNP Paribas nieuwe joint ventures opricht met minderheidsbelangen zullen de nodige inspanningen worden geleverd om deze normen in het contract op te nemen.

Financiële producten en diensten: dit beleid is van toepassing op alle financiële producten en diensten die BNP Paribas aanbiedt (kredieten, waarborgen, obligatie- en aandelenmarkten, adviesverlening, enz.). Het is bovendien van toepassing voor alle nieuwe klanten en transacties. De akkoorden/overeenkomsten die met landbouwbedrijven werden aangegaan vóór de inwerkingtreding van dit beleid zullen opnieuw worden geanalyseerd bij

de verlenging of periodieke herziening ervan. Dit beleid is echter niet van toepassing op de financieringshuur van beroepsmaterieel noch op de bewaargeving van effecten.

3 Regels en normen

BNP Paribas vraagt de landbouwbedrijven om rekening te houden met de lokale wetten, de intellectuele eigendomsrechten en de internationale overeenkomsten die werden bekrachtigd door de landen waar ze zijn ingeschreven en/of actief zijn.

In het kader van haar interne complianceproces past BNP Paribas strengere controlemaatregelen toe voor haar klanten en transacties om onder andere de bestuursrisico's vast te stellen (inclusief omkoping).

Naast de vereiste naleving van die regelgeving en normen bepaalt dit beleid specifieke criteria die de landbouwbedrijven en -projecten dienen na te leven.

Dit beleid is van toepassing voor landbouwprojecten en -bedrijven zoals bepaald in sectie 2. Naargelang hun omvang worden de landbouwprojecten en -bedrijven geëvalueerd volgens verschillende criteria. Grote projecten en bedrijven worden beoordeeld op basis van alle criteria die in dit beleid zijn opgenomen, terwijl projecten en bedrijven van kleinere omvang enkel de met een sterretje gemarkeerde criteria in de tekst moeten naleven.

Er zijn twee categorieën criteria: bindende eisen en evaluatiecriteria.

De **bindende eisen** zijn voorwaarden *sine qua non*: ze moeten dus zonder uitzondering worden nageleefd vooraleer BNP Paribas overweegt om financiële producten en diensten aan landbouwbedrijven of -projecten te leveren.

Naast die bindende eisen werden ook **evaluatiecriteria** vastgesteld om een analysekader te scheppen waarbinnen BNP Paribas de landbouwbedrijven of -projecten kan beoordelen. BNP Paribas behoudt zich ook het recht voor aanvullende inlichtingen te vragen of haar verbintenis af te wijzen, zelfs al is aan de bindende eisen voldaan.

BNP Paribas keurde de Equator Principles goed, een referentiesysteem van de financiële sector om de ecologische en maatschappelijke risico's van de projecten te bepalen, te beoordelen en te beheren. Naast de bindende eisen en de evaluatiecriteria die in dit beleid worden bepaald, zal BNP Paribas dus de Equator Principles toepassen voor haar lening- en adviesmandaten in verband met landbouwprojecten, overeenkomstig het toepassingsgebied dat in de officiële tekst wordt omschreven.

3.1 Landbouwprojecten

3.1.1 Bindende criteria

3.1.1.1 Criteria voor alle Landbouwprojecten

BNP Paribas levert alleen financiële producten en diensten aan landbouwprojecten die over een waterbeheerplan beschikken*¹.

Biodiversiteit

- Niet gevestigd zijn in:
 - landschappen die tot het UNESCO-werelderfgoed behoren;
 - watergebieden die voorkomen op de Ramsar-lijst;
 - sites op de lijst van Alliance for Zero Extinction (AZE);
 - gebieden uit de categorieën I tot IV van de IUCN;
 - veenland.
- Niet deelnemen aan de handel in producten of planten- en diersoorten waarop de *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* (CITES) van toepassing is en die geen CITES-vergunning hebben.

Arbeidsvoorwaarden en mensenrechten:

- Geen beroep doen op kinder- of dwangarbeid²;
- Een klachtenmechanisme instellen waardoor de werknemers hun bezorgdheden kunnen formuleren;
- Rekening houden met het recht om zich bij een vakbond aan te sluiten en erop toezien dat de belangen en de stem van de werknemers meetellen in de onderneming³;
- Zich niet bezondigen aan discriminatie tegenover de werknemers en sollicitanten⁴;

Bovendien:

- Over een HR-beleid of gedragscode beschikken.
-

Veiligheid en gezondheid op het werk*

- Over een veiligheid- en gezondheidsmanagementsysteem beschikken.

¹ (*) enkel voor de grote projecten

² IAO-verdragen C138 over de minimumleeftijd (1973); C182 over de ergste vormen van kinderarbeid (1999); C29 over dwangarbeid (1930)

³ IAO-verdragen C087 over de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht (1948) en C098 over de beginselen van het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen (1949)

⁴ IAO-verdragen C100 betreffende gelijke beloning (1951) en C111 over het verbod op discriminatie (in beroep en beroepsuitoefening) (1958)

Grondbezit en rechten van de lokale gemeenschappen*

- Over een beleid beschikken met het oog op de vrije, voorafgaande toestemming met kennis van zaken (*Free, Prior and Informed Consent – FPIC*) van de lokale gemeenschappen die bij de nieuwe landbouwprojecten zijn betrokken, alsook over een formeel klachtenmechanisme om de bezorgdheden van de betrokken partijen vast te stellen en te behandelen;
- Niet aan landroof doen.

Hygiëneveiligheid en traceerbaarheid van voedsel

- Over een beleid voor de voedselveiligheid en maatregelen voor de traceerbaarheid van hun bevoorrading en eigen verrichtingen beschikken.

Aanvullende criteria voor projecten van landbouwbedrijven

Naast de criteria die voor alle landbouwprojecten van toepassing zijn, zal BNP Paribas alleen financiële producten en diensten leveren aan projecten van landbouwbedrijven die:

Biodiversiteit

- Voorzien in een evaluatie van de gebieden met hoge beschermingswaarde (*High Conservation Value – HCV*) of een vergelijkbare evaluatie alvorens een nieuw project uit te werken, vooral voor de essentiële biodiversiteitsgebieden (Key Biodiversity Areas);
- Voor projecten gelegen in bossen met hoge beschermingswaarde (*High Conservation Value Forest – HCVF*): geen negatieve impact hebben op de HCVF-gebieden die tot een onherstelbaar verlies van een of meerdere van de zes hoge beschermingswaarden kan leiden;
- Voor projecten gelegen in gebieden met hoge beschermingswaarde: geen negatieve impact hebben op de HCV-gebieden die tot een onherstelbaar verlies van een of meerdere van de zes hoge beschermingswaarden kan leiden.*

Agrochemische producten

- Geen gebruikmaken van de volgende producten, behalve in uitzonderlijke gevallen:
 - Stoffen die verboden zijn door het Verdrag van Stockholm over persistente organische verontreinigende stoffen (POP's);
 - Stoffen die zijn opgenomen in Bijlage III van het Verdrag van Rotterdam;
 - Stoffen uit WGO-klassen 1A of 1B;
- Over een beleid beschikken dat ernaar streeft het gebruik van pesticiden en meststoffen (inclusief Paraquat) te beperken.

Aanvullende criteria voor projecten in verband met vee en pluimvee

Naast de criteria die voor alle landbouwprojecten van toepassing zijn, zal BNP Paribas alleen financiële producten en diensten leveren aan landbouwprojecten die de *Best Practices Note* van de IFC over het dierenwelzijn in de veeteelt naleven.

3.1.2 Evaluatiecriteria

BNP Paribas zal het voorgestelde landbouwproject ook analyseren. De volgende evaluatiecriteria worden beschouwd als voornaamste controlepunten. BNP Paribas zal dus bepalen of de landbouwprojecten:

3.1.2.1 Criteria voor alle landbouwprojecten

Globaal milieubeheer

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een ISO 14001- of gelijkwaardig certificaat te verkrijgen*;
- Maatregelen hebben genomen om hun uitstoot van broeikasgassen, waaronder CO₂ (koolstofdioxide) en CH₄ (methaan), hun energieverbruik, hun afvalproductie en -vernietiging te beheren en te beperken en hun bodemintegriteit te garanderen.*

Arbeidsvoorwaarden en mensenrechten*

- De werknemers een opleidingsprogramma rond ecologische en maatschappelijke risico's aanbieden.

Veiligheid en gezondheid op het werk

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een OHSAS 18001- of gelijkwaardig certificaat te verkrijgen*;
- Een beleid hebben voor het beheer van de veiligheids- en gezondheidsregels dat maatregelen omvat om ongelukken te vermijden en te beperken.

Wereldwijde voedselveiligheid*

- Het verlies en de verspilling van voedingsproducten bij de oogst, de opslag en het transport tot een minimum beperken.

Hygiëneveiligheid en traceerbaarheid van voedsel

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een ISO 22000-certificaat (op basis van de HACCP-principes) of een vergelijkbare certificering voor het beheer van de voedselveiligheid te verkrijgen*.

Aanvullende criteria voor projecten van landbouwbedrijven

Naast de criteria die voor alle landbouwprojecten van toepassing zijn, zal BNP Paribas ook bepalen of de projecten van landbouwbedrijven:

Globaal milieubeheer

- De nodige maatregelen nemen om hun waterverbruik te beperken (bv. voor bevoeiing) en de impact van hun activiteit op de beschikbaarheid van waterbronnen voor andere gebruikers onder controle houden, vooral in gebieden waar een waterschaarste heerst;
- Maatregelen nemen om bodemverzilting tegen te gaan;
- Hun afvalwater beheren om de waterverontreiniging tot een minimum te beperken.

Biodiversiteit

- Een polycultuursysteem toepassen om de biodiversiteit te vrijwaren;
- Een studie voeren over de bossen met een hoog koolstofgehalte (High Carbon Stock of HCS) alvorens een nieuw landbouwbedrijfsproject te ontwikkelen, in samenwerking met sectordeskundigen*.

Bodemintegriteit*

- Maatregelen nemen om de bodemintegriteit en -vruchtbaarheid te vrijwaren.

Agrochemische producten

- Een plan voor het geïntegreerd beheer van schadelijke dieren toepassen;
- In hun activiteiten geen pesticiden gebruiken die op de SIN-lijst (*Substitute It Now*) staan of van plan zijn om het gebruik ervan af te schaffen.

Wereldwijde voedselveiligheid *

- De gevolgen en potentiële risico's voor de lokale bevolking bij de ontwikkeling van een nieuw landbouwbedrijfsproject (bij de invoering van een nieuwe teelt of de vervanging van bestaande lokale teelt, voor de productie van biobrandstoffen of elk ander type teelt van niet-voedingsgewassen) vermijden en tot een minimum beperken.

Aanvullende criteria voor projecten in verband met vee en pluimvee

Naast de criteria die van toepassing zijn voor alle landbouwprojecten bepaalt BNP Paribas of de projecten in verband met vee en pluimvee Beleidsregels en beheersystemen toepassen zoals aanbevolen door de *Business Benchmark on Farm Animal Welfare*⁵.

Het is ook bekend dat kooihouderij ernstige vragen oproept over de behandeling van dieren. Vooral in de waardeketen van kip, de meest geconsumeerde vleessoort ter wereld. We sporen onze klanten ook aan om:

- projecten te ontwikkelen waarbij ze tegen 2025 kooivrije infrastructuur voorzien voor slacht- en legkippen;

⁵ Een uitvoerige beschrijving staat op www.bbfa.com

- de normen (Responsible Minimum Standards) van “FARMS Initiative” toe te passen, met name door alle kweekprogramma’s van kippen (zowel slacht- als legkippen) aan te moedigen een bezettingsdichtheid van maximaal 30 kg/m² in acht te nemen.

3.2 Landbouwbedrijven

3.2.1 Bindende criteria

BNP Paribas levert alleen financiële producten en diensten aan landbouwondernemingen die:

3.2.1.1 Criteria voor alle landbouwbedrijven

Globaal milieubeheer^{*6}

- Over een waterbeheerplan beschikken en informatie over hun waterverbruik meedelen.

Biodiversiteit

- Niet deelnemen aan de handel in producten of planten- en diersoorten waarop de *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* (CITES) van toepassing is en die geen CITES-vergunning hebben.

Arbeidsvoorwaarden en mensenrechten

- Geen beroep doen op kinder- of dwangarbeid⁷;
- Een klachtenmechanisme instellen waardoor de werknemers hun bezorgdheden kunnen formuleren;
- Rekening houden met het recht om zich bij een vakbond aan te sluiten en erop toezien dat de belangen en de stem van de werknemers meetellen in de onderneming⁸;
- Zich niet bezondigen aan discriminatie tegenover de werknemers en sollicitanten⁹;

Bovendien:

- Over een HR-beleid of gedragscode beschikken.

Veiligheid en gezondheid op het werk

- Over een beleid beschikken voor de bescherming van de gezondheid en veiligheid van de werknemers en over een historisch overzicht van de gezondheids- en veiligheidsgegevens.

Grondbezit en rechten van de lokale gemeenschappen*

⁶ Enkel voor grote ondernemingen

⁷ IAO-verdragen C138 over de minimumleeftijd (1973); C182 over de ergste vormen van kinderarbeid (1999); C29 over dwangarbeid (1930)

⁸ IAO-verdragen C087 over de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht (1948) en C098 over de beginselen van het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen (1949)

⁹ IAO-verdragen C100 betreffende gelijke beloning (1951) en C111 over het verbod op discriminatie (in beroep en beroepsuitoefening) (1958)

- Over een beleid beschikken met het oog op de vrije, voorafgaande toestemming met kennis van zaken (*Free, Prior and Informed Consent* – FPIC) van de lokale gemeenschappen die bij de nieuwe landbouwprojecten zijn betrokken, alsook over een formeel klachtenmechanisme om de bezorgdheden van de betrokken partijen vast te stellen en te behandelen;
- Niet aan landroof doen.

Hygiëneveiligheid en traceerbaarheid van voedsel

- Over een beleid voor de voedselveiligheid en maatregelen voor de traceerbaarheid van hun bevoorrading en eigen verrichtingen beschikken.

Aanvullende criteria voor de landbouwbedrijven

Naast de criteria die voor alle landbouwbedrijven van toepassing zijn, zal BNP Paribas alleen financiële producten en diensten leveren aan landbouwbedrijven die:

Biodiversiteit

- Geen nieuwe landbouwprojecten ontwikkelen in de volgende beschermde gebieden:
 - landschappen die tot het UNESCO-werelderfgoed behoren,
 - watergebieden die voorkomen op de Ramsar-lijst,
 - sites op de lijst van Alliance for Zero Extinction (AZE),
 - gebieden uit de categorieën I tot IV van de IUCN,
 - veenland;
- Voorzien in een evaluatie van de gebieden met hoge beschermingswaarde (*High Conservation Value* – HCV) of een vergelijkbare evaluatie alvorens nieuw projecten uit te werken, vooral voor de essentiële biodiversiteitsgebieden (Key Biodiversity Areas) en zich ertoe verbinden geen negatieve impact te hebben op de habitats die tot een onherstelbaar verlies van een of meerdere van de zes hoge beschermingswaarden kan leiden.*

Agrochemische producten

- Geen gebruikmaken van de volgende producten, behalve in uitzonderlijke gevallen:
 - Stoffen die verboden zijn door het Verdrag van Stockholm over persistente organische verontreinigende stoffen (POP's);
 - Stoffen die zijn opgenomen in Bijlage III van het Verdrag van Rotterdam;
 - Stoffen uit WGO-klassen 1A of 1B;
- Over een beleid beschikken dat ernaar streeft het gebruik van pesticiden en meststoffen (inclusief Paraquat) zo veel mogelijk te beperken.

3.2.1.2 Verkopers en handelaars in fysieke landbouwproducten

BNP Paribas levert alleen financiële producten en diensten aan verkopers en handelaars in fysieke landbouwproducten die een beleid voor de voedselveiligheid en maatregelen voor de traceerbaarheid van hun bevoorrading en eigen verrichtingen hebben ingevoerd.

3.2.2 Evaluatiecriteria

BNP Paribas zal het betrokken landbouwbedrijf ook analyseren. De volgende evaluatiecriteria worden beschouwd als voornaamste controlepunten. BNP Paribas zal dus bepalen of de landbouwbedrijven:

3.2.2.1 Criteria voor alle landbouwbedrijven

Globaal milieubeheer

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een ISO 14001- of gelijkwaardig certificaat te verkrijgen*;
- Maatregelen hebben genomen om hun uitstoot van broeikasgassen, waaronder koolstofdioxide (CO₂) en methaan (CH₄), hun energieverbruik, hun afvalproductie en -vernietiging te beheren en te beperken en de bodemintegriteit te waarborgen*;
- Door derden nagekeken milieu- en maatschappijrapporten publiceren*;
- Regelmatig en herhaaldelijk kritiek hebben gekregen op hun prestaties op milieu-, maatschappelijk en bestuurlijk gebied, en of er maatregelen zijn genomen om deze problemen te verhelpen;
- Goede sectorpraktijken toepassen zoals opgesomd in de sectie 3.4.*

Arbeidsvoorwaarden en mensenrechten

- Een beleid hebben waarin het maximale aantal werkuren is vastgelegd;
- De werknemers een opleidings- en bewustmakingsprogramma rond ecologische en maatschappelijke risico's* verstrekken.*

Veiligheid en gezondheid op het werk

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een OHSAS 18001- of gelijkwaardig certificaat te verkrijgen*;
- Over een veiligheids- en gezondheidsbeleid beschikken dat maatregelen bevat om de risico's te voorkomen en te beperken, en met name een opleidingsprogramma voor de loontrekkenden.

Wereldwijde voedselveiligheid*

- Zich verbinden en samenwerken met kleine producenten:
 - Een opleidingsprogramma aanbieden om de teeltechnieken te verbeteren en bewust te maken voor gezondheids- en veiligheidsproblemen, inclusief het gebruik van agrochemische producten;

- Loyale handelspraktijken hanteren, bijvoorbeeld transparante en billijke handelsovereenkomsten, de eisen qua kwaliteit, prijsstructuur en toegang tot mechanismen voor de oplossing van geschillen naleven.
- Het verlies en de verspilling van voedingsproducten bij de oogst, de opslag en het transport tot een minimum beperken.

Hygiëneveiligheid en traceerbaarheid van voedsel

- Gecertificeerd zijn of van plan zijn om een ISO 22000-certificaat (op basis van de HACCP-principes) of een vergelijkbare certificering voor het beheer van de voedselzekerheid te verkrijgen*.

Aanvullende criteria voor de landbouwbedrijven

Naast de criteria die voor alle landbouwbedrijven van toepassing zijn, zal BNP Paribas ook bepalen of de landbouwbedrijven een analyse verrichten over het hoge koolstofgehalte (HCS) alvorens nieuwe landbouwbedrijfsprojecten te ontwikkelen, in samenwerking met sectordeskundigen.

Agrochemische producten

- In hun landbouwbedrijfsactiviteiten een geïntegreerd beheer van schadelijke dieren toepassen;
- In hun activiteiten het gebruik van pesticiden die op de SIN-lijst (Substitute It Now) staan verbieden of van plan zijn om dat te doen.

-

Wereldwijde voedselveiligheid*

- De negatieve gevolgen voor de lokale voedsellandbouw (bij de invoering van nieuwe gewassen of de vervanging van reeds bestaande lokale gewassen, voor de productie van biobrandstoffen of elk ander type van niet-voedingsgewassen) vermijden en tot een minimum beperken.

Aanvullende criteria voor (pluim)veebedrijven

Naast de criteria die van toepassing zijn voor alle landbouwbedrijven bepaalt BNP Paribas of de (pluim)veebedrijven:

- Werken volgens de *Best Practices Note* van de IFC over het dierenwelzijn in de veeteelt. In het bijzonder best practices hanteren voor de teeltvoorwaarden, de stallingsystemen, de genetica en de rasseselectie;
- Beleidsregels en beheersystemen toepassen zoals aanbevolen in de *Business Benchmark on Farm Animal Welfare*¹⁰.

¹⁰ Een uitvoerige beschrijving staat op www.bbfaw.com

Het is ook bekend dat kooihouderij ernstige vragen oproept over de behandeling van dieren. Vooral in de waardeketen van kip, de meest geconsumeerde vleessoort ter wereld. We sporen onze klanten ook aan om:

- zich te engageren om tegen 2025 over te stappen op kooivrije infrastructuur voor slacht- en legkippen;
- de normen (Responsible Minimum Standards) van “FARMS Initiative” toe te passen, met name door alle bedrijven die betrokken zijn bij de kippenhouderij (zowel slacht- als legkippen) aan te moedigen een bezettingsdichtheid van maximaal 30 kg/ m² in acht te nemen.

3.2.2.2 Zaadproducerende bedrijven

Wereldwijde voedselveiligheid

De volgende evaluatiecriteria zullen worden beschouwd als de belangrijkste gebieden van due diligence. BNP Paribas zal daarom beoordelen of bedrijven:

- De kwaliteit en veiligheid van hun zaden kunnen aantonen;
- Transparante en volledige informatie geven over het gebruik van hun zaden en de gevolgen van het gebruik ervan, in het bijzonder bij het gebruik van GGO's.

3.2.2.3 Verkopers en handelaars in fysieke landbouwproducten

BNP Paribas zal dus beoordelen of de bedrijven beleidsregels hebben ingevoerd voor hun bevoorrading en handel drijven in landbouwproducten met ondernemingen die de bindende eisen in sectie 3.2.1 van dit beleid naleven.

3.3 Bedrijven die activiteiten ontwikkelen rond soja en rundvlees in het Braziliaans Amazonegebied en in de Cerrado.

De rundvlees- en sojaproductie in Brazilië versnelt de ontbossing in het Amazonegebied en de Cerrado-savanne. Of die productie nu legaal of illegaal is, ze brengt de biologische integriteit en de toekomst van die twee biomen in gevaar. Om die aantasting van de bio-integriteit het hoofd te bieden, moeten alle betrokken stakeholders onmiddellijk prioriteit verlenen aan grondgebruikstrategieën gericht op een combinatie van zero ontbossing, duurzame productie en positieve sociale impact.

Financiële instellingen die blootstaan aan de landbouwsector in Brazilië moeten de ontbossing mee helpen bestrijden. Zo ook BNP Paribas, als een van de in het land gevestigde buitenlandse banken met bepaalde klanten – producenten of internationale handelaars – die er rechtstreeks bij betrokken zijn.

In die context van aantasting van de bio-integriteit verstrengt de groep haar beleid en legt ze restrictieve criteria op om de vooruitgang van haar klanten in de bestrijding tegen ontbossing en traceerbaarheid te versnellen. Dat beleid stipuleert de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn opdat de bank financiële diensten zou kunnen verlenen aan bedrijven (producenten, vleesverwerkende bedrijven en handelaars) die rundvlees of soja produceren in het Amazonegebied of in de Cerrado-savanne van Brazilië, of die rundvlees of soja kopen die daar geproduceerd zijn.

Zo verbindt BNP Paribas zich ertoe zijn klanten die rundvlees of soja produceren in het Amazonegebied of in de Cerrado-savanne van Brazilië, of die aldaar geproduceerd rundvlees of soja kopen, aan te sporen om voor zero ontbossing te gaan en hun vooruitgang op een transparante manier aan te tonen.

Onderstaande criteria zijn van toepassing op bedrijven (producenten, vleesverpakkers en handelaars) die rundvlees of soja produceren of kopen in het Braziliaans Amazonegebied en de Cerrado.

BNP Paribas zal alleen nog financiële producten en diensten aanbieden aan bedrijven die een strategie hebben om uiterlijk tegen 2025 zero ontbossing te bereiken in hun aanvoer- en productieketens.

In het bijzonder:

- BNP Paribas gaat voor het Amazonegebied geen klanten financieren die rundvlees of soja produceren of kopen in/uit gebieden die na 2008 gekapt of omgevormd werden. Dat betekent dat de klanten in het Amazonegebied, overeenkomstig de regelgeving en de sectorale akkoorden, een cut-off date¹¹ » in 2008 moeten toepassen;
- Voor de Cerrado spoort BNP Paribas haar klanten aan om geen rundvlees of soja te produceren of te kopen in/uit gebieden die na 1 januari 2020 werden gekapt of omgevormd, overeenkomstig de internationale normen;
- BNP Paribas vraagt tegen 2025 van alle klanten een volledige traceerbaarheid van de (rechtstreekse en onrechtstreekse) waardeketens van rundvlees en soja;
- BNP Paribas verwacht meer bepaald van haar klanten dat ze vooruitgang tonen op de volgende gebieden:
 - De toepassing van een risico-analysesysteem rond de ontbossing en de omvorming van hun bevoorradingsketens voor rundvlees en soja.
 - Opzetten van opvolgingssystemen om hun rechtstreekse en onrechtstreekse bevoorradingsketens voor rundvlees en soja in het Amazonegebied en de Cerrado in kaart te brengen en te traceren;

¹¹ De “cut-off date” bepaalt wanneer ontbossing of omvorming is toegelaten in functie van de kalender van zulke operaties op het terrein. Het kappen van natuurlijke bossen na de “cut-off-date” heeft tot gevolg dat de getroffen zone of productie-eenheid, alsook de grondstof die er wordt geproduceerd, niet-conform is met de engagementen rond niet-ontbossing. En ook de omvorming van elk natuurlijk ecosysteem na de “cut-off date” heeft tot gevolg dat de getroffen zone of productie-eenheid, alsook het product dat er geproduceerd wordt, niet-conform is met de engagementen rond niet-conversie. (Bron: Cadre de responsabilisation, Orientation opérationnelle sur les dates limites, juin 2019, révision mineure mars 2020, https://accountability-framework.org/wp-content/uploads/2020/03/OG_Cutoff_Dates-Mar2020.pdf)

- Regelmatige rapportering rond de vorderingen bij het verwezenlijken van een keten zonder ontbossing en omvorming van hun bevoorradingsketens van rundvlees en soja;
- Verbintenissenprogramma's opzetten met de leveranciers om een nulontbossingsbeleid te bevorderen;
- De uitsluiting van leveranciers die hun nulontbossingsstrategie overtreden;
- De publicatie of verwerving op eenvoudig verzoek van criteria van niet-overeenstemming en het actieplan dat op touw werd gezet om de niet-conforme leveranciers de afspraken te doen naleven.

3.4 Goede sectorpraktijken

Bovendien moedigt BNP Paribas de landbouwbedrijven aan om de wereldwijd erkende best practices van de sector toe te passen op ecologisch, sociaal en maatschappelijk gebied. De groep moedigt de bedrijven volgens hun activiteiten aan om:

- Toe te treden tot de vrijwillige richtlijnen van de FAO voor een verantwoord beheer van het grondbezit;
- De richtlijn van de FAO en de OESO over het verantwoord gedrag van de ondernemingen tijdens de hele bevoorradingsketen van de landbouwproducten te volgen ;
- De algemene richtlijnen van de Wereldbank over milieu-, gezondheids- en veiligheidskwesties, met name voor de landbouw- en agrofoodsector, toe te passen;
- Een actief lid te worden van de Global GAP en de standaarden van het SAN naleven;
- De *Best Practice Note* van de IFC over het dierenwelzijn in de veeteelt toe te passen;
- De richtlijnen van de *CEO Water Mandate Corporate Water Disclosure* te volgen;¹²
- De principes van *Sustainable Soy Sourcing Guidelines* van Consumer Goods Forum (CGF) toe te passen ;
- Aan de grondstofproducenten wordt aanbevolen om hun teelt of beplanting te laten certificeren door instellingen zoals RTRS, BCI, Bonsucro of UTZ (zoals omschreven in sectie 8). In het bijzonder aan veefokkers wordt aanbevolen om hun productiesysteem te laten certificeren zodanig dat ze aan de SCPS-normen (SAN) voldoen.
- Aan eerste verwerkers en handelaars wordt aanbevolen om beleidsregels toe te passen die hun leveranciers verplichten om certificaten te verkrijgen van instellingen als RTRS, BCI, Bonsucro, UTZ of de SCPS-normen.
- Aan telers (bosbeheerders) en verwerkers van bosproducten wordt aanbevolen om hun bosconcessies te laten certificeren door de Forest Stewardship Council (FSC) of door het Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC).

¹² <http://ceowatermandate.org/files/Disclosure2014.pdf>

3.5 Specifiek standpunt over landbouwgrondstoffen

BNP Paribas staat ten dienste van de economische ontwikkeling door met voorrang te beleggen in nuttige projecten en ondernemingen.

Sommige beleggingsproducten roepen vragen op met betrekking tot hun invloed op de koers van landbouwgrondstoffen en dus hun impact op de kwetsbaarste bevolkingsgroepen.

BNP Paribas wil bijdragen tot een duurzame relatie tussen de fysieke en financiële markten voor landbouwgrondstoffen en past bijgevolg maatregelen toe waarmee ze kan nagaan of haar financiële instrumenten de markt voor landbouwgrondstoffen niet uit evenwicht brengen.

3.5.1 Klanten uit de bedrijfswereld

De Groep stelt haar klanten uit de bedrijfswereld (fabrikanten, producenten of handelaren in landbouwproducten) oplossingen voor om zich te beschermen tegen de schommelingen van de economische conjunctuur en de wereldmarkten, en meer bepaald oplossingen om zich in te dekken tegen de volatiliteitsrisico's van de grondstofprijzen.

3.5.2 Individuele en institutionele beleggers

Wetende dat er vragen gerezen zijn over de gevolgen van beleggingsproducten op de prijzen van onderliggende landbouwgrondstoffen, heeft BNP Paribas zich geëngageerd om aan haar individuele en institutionele beleggers geen interne fondsen voor te stellen met blootstelling aan agrarische grondstoffen.

4. Toepassingsmechanismen op groepsniveau

Het resultaat van de verrichte evaluaties op basis van dit beleid zal voor BNP Paribas als beslissingsbasis dienen. Zo nodig zal een speciaal directiecomité die resultaten kunnen onderzoeken. BNP Paribas kan ook aanvullende controles vragen voordat ze de betrokken transactie als aanvaardbaar beschouwt.

Zo nodig zal BNP Paribas een externe expert inschakelen om de in dit beleid vereiste analyse te verrichten.

Er zullen operationele tools en bewustmakingsworkshops worden opgezet om het personeel van de Groep te helpen dit MVO-beleid toe te passen.

4.1 Financiële producten en diensten

De informatie betreffende voormelde eisen wordt van de klanten in de landbouwsector verkregen door de medewerkers van BNP Paribas die verantwoordelijk zijn voor de klantrelatie.

BNP Paribas zal de prestaties van de landbouwbedrijven regelmatig onderzoeken op basis van dit beleid. Indien blijkt dat een klant de eisen in dit beleid niet naleeft, zal met de klant in dialoog worden getreden om een aanvaardbare oplossing te vinden zodat de situatie zo snel mogelijk wordt rechtgezet. Indien de dialoog niet tot een aanvaardbare oplossing leidt, kan BNP Paribas beslissen om geen nieuwe verrichtingen met de betrokken klant aan te gaan en zal zij toezicht houden op de lopende verrichtingen, rekening houdend met de bestaande contractuele overeenkomsten.

4.2 Activabeheer

Dit beleid geldt voor alle entiteiten van BNP Paribas die zich bezighouden met het beheer van activa voor eigen rekening en voor rekening van derden.

Externe activabeheerders worden nauwlettend gecontroleerd en worden bovendien sterk aangemoedigd om gelijksoortige normen te implementeren.

BNP Paribas Asset Management ondertekende de Principes voor Verantwoord Beleggen (PRI)¹³, een initiatief van de UNO dat tot stand kwam in 2006. Dat initiatief erkent dat voor een fiduciaire vennootschap de uitdagingen op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur een invloed kunnen hebben op de prestatie van de portefeuille. De Groep moedigt andere beleggers aan om die Principes te volgen.

5. Communicatie en follow-up van het beleid

Alle betrokken partijen van BNP Paribas zullen worden ingelicht over het bestaan en de inhoud van dit beleid. Het kan worden geraadpleegd op de website van BNP Paribas. Bovendien wordt systematisch een exemplaar van dit beleid overhandigd aan de klanten en prospects van BNP Paribas in het kader van het *duediligenceproces* of bij de bespreking over het verlenen van financiële diensten na de officiële bekendmakingsdatum van dit beleid.

BNP Paribas zal dit beleid regelmatig opnieuw bestuderen en het aan de omstandigheden aanpassen om ervoor te zorgen dat het voortdurend in overeenstemming is met de nationale en internationale regelgeving en best practices.

¹³ <http://www.unpri.org/>

6. Wettelijke vermeldingen

Om de reglementering na te leven en de principes die in haar interne procedures en sectorbeleidsnota's zijn vastgelegd in de praktijk te brengen, verzamelt BNP Paribas informatie over het beleid en de praktijken inzake duurzaam ondernemen, in het bijzonder bij bedrijven uit de landbouwsector. BNP Paribas baseert zich voor haar analyse op de informatie die ze verzamelt bij de bedrijven en hun partners. Ze is echter afhankelijk van de kwaliteit, de juistheid en de actualisering van die informatie.

7. Lexicon

In dit beleid worden de onderstaande definities gebruikt:

Initiatoractiviteiten	<p>Diensten verbonden aan de bevoorradingsketen en het beheer van grondstoffen tussen producenten en leveranciers.</p> <p>De initiators bieden de producenten doorgaans liquiditeit, fysieke activa en opslagcapaciteit om de grondstoffenstromen op de voornaamste markten te verbeteren.</p>
Landroof	<p>Omstreden onderwerp met betrekking tot de grootschalige aankoop of huur van landen in ontwikkelingslanden door nationale en internationale ondernemingen, staten en individuele personen.</p>
Biobrandstoffen	<p>Type energie verkregen uit hernieuwbare plantaardige of dierlijke stoffen. Bijvoorbeeld: ethanol (wordt in de Verenigde Staten gewonnen uit maïs en in Brazilië uit rietsuiker), biodiesel (plantaardige oliën en vloeibare dierlijke vetten), 'groene diesel' (derivaat van algen of andere plantaardige bronnen) en biogas (methaan uit dierlijke mest of andere verteerde organische stoffen).</p>
Categorieën 1a of 1b van de WGO	<p>Stemmen overeen met de pesticiden die, volgens de rangschikking van de WGO, de grootste risico's inhouden voor de menselijke gezondheid. Categorie 1a groepeert de « extreem gevaarlijke » pesticiden en categorie 1b de « zeer gevaarlijke ».</p>
Categorieën beschermde gebieden I-IV van de IUCN (Internationale Unie voor het Behoud van de Natuur)	<p>De categorieën voor het beheer van beschermde gebieden van de IUCN bevatten verschillende beschermde gebieden volgens het beheersdoel ervan. Ze worden door internationale organisaties zoals de Verenigde Naties en heel wat nationale regeringen erkend als de wereldwijde referentienorm voor de signalisatie en instandhouding van beschermde gebieden. In de nationale wetgeving wordt bijgevolg almaar meer rekening gehouden met die categorieën.</p> <ul style="list-style-type: none">- Ia: Integraal natuurreservaat- Ib: Wildernisgebied- II: Nationaal park- III: Nationaal monument- IV: Biotoop
Vrije, voorafgaande instemming met kennis van zaken of <i>Free, Prior</i>	<p>Principe waarbij de lokale gemeenschappen, en meer bepaald autochtonen, het recht hebben om deel te nemen aan het beslissingsproces over onderwerpen die hen rechtstreeks aanbelangen.</p>

<p>and Informed Consent (FPIC)</p>	<p>Op het gebied van de internationale ontwikkeling is dit principe zeer duidelijk opgenomen in de Verklaring van de Verenigde Naties over de rechten van de autochtone bevolking (UNDRIP). In artikel 10 staat: "De autochtone bevolking mag niet worden gedwongen om haar landen en grondgebieden te verlaten. Een heraanleg is enkel mogelijk met de vrijwillig en met kennis van zaken gegeven instemming van de betrokken autochtone bevolking en na akkoord over een correcte en billijke vergoeding, zo mogelijk met terugkeerrecht."</p>
<p>Verdrag van Stockholm over persistente organische verontreinigende stoffen</p>	<p>Internationaal verdrag met als doel de gezondheid van de mens en het milieu beschermen tegen chemische producten die lange periodes in het milieu blijven, zich verspreiden over verschillende geografische gebieden, zich opstapelen in de vetweefsels van de mensen en in de fauna en flora en ten slotte nadelig zijn voor de gezondheid en het milieu.</p> <p>Een blootstelling aan persistente organische verontreinigende stoffen kan ernstige gevolgen hebben op de gezondheid, met name bepaalde kankers, aangeboren afwijkingen, disfuncties van het immuun- en voortplantingsstelsel, een grotere kwetsbaarheid voor ziekten, en kan het centrale en perifere zenuwstelsel beschadigen.</p> <p>http://chm.pops.int/TheConvention/ThePOPs/ListingofPOPs/tabid/2509/Default.aspx</p>
<p>Verdrag van Rotterdam</p>	<p>Multilateraal verdrag ter bevordering van het delen van verantwoordelijkheden op het gebied van de invoer van gevaarlijke chemische stoffen.</p> <p>Het Verdrag streeft ernaar verantwoordelijkheden te delen en bevordert samenwerkingsinitiatieven tussen partijen bij de internationale handel in bepaalde gevaarlijke chemische stoffen, om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen tegen mogelijke beschadiging en bij te dragen tot een milieuvriendelijk gebruik van die gevaarlijke producten.</p> <p>De chemische producten in Bijlage III omvatten pesticiden en chemische producten uit de industrie die door minstens twee partijen werden verboden en/of strikt gereguleerd zijn om gezondheids- en milieuredenen en waarvoor de Conferentie van de deelnemers besliste om de procedure voor de voorafgaande instemming met kennis van zaken op te starten (<i>Prior Informed Consent – PIC</i>).</p>

	<p>In Bijlage III staan 47 chemische producten, 33 daarvan zijn pesticiden (inclusief 4 uiterst gevaarlijke pesticidebereidingen) en 14 industriële chemicaliën.</p> <p>http://www.pic.int/TheConvention/Chemicals/AnnexIIIChemicals/tabid/1132/language/en-US/Default.aspx</p>
Distributeurs	<p>De distributeurs verkopen landbouwproductiemiddelen (meststoffen, landbouwmaterieel) aan landbouw- en agrofoodbedrijven.</p>
Bossen	<p>Lap grond met een oppervlakte van meer dan 0,5 hectare, met bomen van meer dan 5 meter en een gebladerte van meer dan 10% of bomen die in staat zijn om die drempels <i>in situ</i> te bereiken. De term 'bos' omvat geen gronden die voornamelijk voor agrarisch of stedelijk gebruik zijn bestemd. Bron: FAO</p> <p>http://www.fao.org/docrep/014/am665e/am665e00.pdf</p>
Bossen met hoog koolstofgehalte of High Carbon Stock (HCS) Forests	<p>De definities verbonden aan het begrip HCS-bos werden opgesteld in 2011, na een lokale enquête in Indonesië en Afrika waarbij verschillende stakeholders waren betrokken, dit om een betrouwbare en operationele methode in te voeren om te identificeren welke gronden bosgronden zijn en dus moeten worden behouden, en welke gronden zijn beschadigd en dus geschikt zijn voor exploitatie. HCS-gebieden omvatten bossen met een hoge, middelmatige en lage dichtheid en regenererende bossen volgens de onderstaande kenmerken van de vegetatielagen;</p> <ul style="list-style-type: none">- bos met hoge dichtheid: resterend bos van een progressief secundair bos, dat de voorwaarden van het primaire bos benadert;- bos met gemiddelde dichtheid: resterend bos, maar sterker verstoord dan het bos met hoge dichtheid;- bos met lage dichtheid: bos dat resterend lijkt, maar sterk verstoord en in herstel;- regenererend bos: bos dat sinds kort grotendeels opnieuw aan het groeien is, maar met enkel specifieke oudere bosgebieden;- recent struikgewas: onlangs vrijgemaakt gebied met nieuwe houtgewassen en een oppervlakte die er grasrijk uitziet;- ontgonnen/niet-geëxploiteerde grond: zeer recentelijk ontgonnen grond, voornamelijk bedekt met niet-gekweekte grassen en houtgewassen.- Het recente struikgewas en de ontgonnen/niet-geëxploiteerde gronden mogen worden geëxploiteerd.

	<p>Op het ogenblik van de redactie van dit beleid worden door multidisciplinaire teams opzoeken en proefstudies gedaan in verschillende geografische gebieden om de methodologie voor de identificatie van HCS-gebieden te verfijnen en de beschermingsgraad van elk gebied te bepalen.</p>
--	---

Geïntegreerd beheer van schadelijke stoffen	Preventiestrategie op lange termijn ter bestrijding van schadelijke dieren, bestaand uit technieken als biologische controle (gebruik van 'heilzame' insecten of microben), gebruik van resistente teeltvariëteiten en toepassing van alternatieve landbouwpraktijken (sproeien, bemesten of snoeien). Een geïntegreerd beheer van schadelijke dieren heeft tot doel hun ontwikkelingsvoorwaarden te bemoeilijken. Pesticiden worden alleen gebruikt wanneer de door de schadelijke dieren veroorzaakte schade een voor de landbouwer economisch onaanvaardbaar niveau bereikt.
Hoge beschermingswaarde (HCV)	<p>Verantwoorde normen betreffende bos- en landbouwgebieden die de beheerder van die gebieden verplichten om hoge beschermingswaarden te inventariseren en te bevorderen en rekening te houden met de rechten van de lokale bevolking en hun toegang tot de natuurlijke hulpbronnen. De HVC-benadering is een van de pijlers van talrijke wereldwijde normen op het gebied van duurzame ontwikkeling, met name de FSC (<i>Forest Stewardship Council</i>), de RSPO (ronde tafel over duurzame palmolie), de RTRS (ronde tafel voor verantwoorde soja) en een aantal programma's voor de bestrijding van de koolstofuitstoot en heel wat bevoorradings- en investeringspolicy's.</p> <p>Hierna volgen de zes hoge beschermingswaarden:</p> <ul style="list-style-type: none">- HVC 1: gebieden met concentraties aan biologische rijkdommen op wereld-, regionaal en internationaal niveau (bv. inheemse soorten, bedreigde soorten, reservaten).- HVC 2: uitgestrekte gebieden, met name landschappen, zeer belangrijk op regionaal of nationaal vlak, waarin de levensvatbare populaties van de meeste en zelfs alle natuurlijk soorten in overvloed aanwezig zijn en leven.- HVC 3: gebieden in bedreigde of verdwijnende ecosystemen of gebieden met dergelijke ecosystemen- HVC 4: bosgebieden die natuurlijke diensten leveren in kritieke situaties (bv. bescherming tegen waterval, erosiecontrole)- HVC 5: gebieden die essentieel zijn voor de basisbehoeften van de lokale gemeenschappen (bv. levensonderhoud, gezondheid).- HVC 6: gebieden die essentieel zijn voor de traditionele culturele identiteit van lokale gemeenschappen (gebieden met culturele, ecologische, economische of religieuze betekenis die samen met die lokale gemeenschappen als dusdanig zijn geïdentificeerd).

SIN-lijst (Substitute It Now)	<p>De SIN-lijst is opgesteld door het internationaal Secretariaat van de chemische producten (ChemSec). Deze lijst is een gegevensbank van chemische substanties die als bijzonder gevaarlijk geïdentificeerd zijn, volgens de criteria van de Europese REACH-regelgeving inzake chemische producten</p> <p>De volledige lijst is hier beschikbaar : http://sinlist.chemsec.org</p>
Verkopers en handelaars in fysieke landbouwproducten	<p>Bemiddelaars tussen producenten en industriëlen: de handelaars in landbouwgrondstoffen bieden diensten aan de verkopers en kopers (die op hun beurt verkopers of handelaars kunnen zijn) door eventueel de nodige logistieke en distributiestructuur te leveren voor de aankoop en levering van het juiste product op het juiste moment en de eraan verbonden risico's te beheren.</p>
Best Practice Note van de IFC over het dierenwelzijn in de veeteelt	<p>Dit document past in het kader van een initiatief van de IFC die ernaar streeft haar klanten beter te begeleiden bij de invoering van een verantwoorde en toekomstgerichte benadering in de veeteelt, met name de producenten helpen om toegang te krijgen en te behouden tot kwaliteitsvolle marktsegmenten met grote waarde. Het bevat ook aanbevelingen voor de klanten om bij te dragen tot het welzijn van de dieren. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het bedrijf en zijn operationele installaties mogen het vee niet mishandelen.• De dieren hebben een schuilplaats en krijgen voldoende voedsel en water van goede kwaliteit om bij te dragen tot de gezondheid en productiviteit van het bedrijf.• De landbouwbedrijven beschikken over passende fysieke installaties om toe te zien op een verantwoord beheer van het vee.
Paraquat	<p>Een van de meest gebruikte onkruidverdelgers in de wereld. Het gaat om een niet-selectief en snelwerkend viologeën dat de groene plantendelen vernietigt bij het minste contact. Het is giftig voor mens en dier.</p>
Beheersplan	<p>Follow-upproces om maatregelen en evaluaties te verrichten, doelstellingen te bepalen en corrigerende maatregelen te treffen.</p>
Polycultuur	<p>Praktijk die erin bestaat verschillende plantensoorten te kweken in eenzelfde landbouwbedrijf, volgens de verscheidenheid van de natuurlijke ecosystemen en om uitgestrekte oppervlakten met slechts één teelt te vermijden (monocultuur). De polycultuur bestaat uit de rotatieteelt, de tussenteelt, de combinatieteelt, heilzame kruiden en de beddenteelt.</p>

	<p>Ondanks het extra werk dat hierdoor ontstaat, biedt de polycultuur heel wat voordelen ten opzichte van de monocultuur:</p> <ul style="list-style-type: none">• De verscheidenheid aan teelten vermijdt de aanleg voor ziekten van de monoculturen.• Door de grote verscheidenheid aan culturen biedt een habitat meer soorten, wat bijdraagt tot de biodiversiteit op lokaal niveau. Het gaat om een voorbeeld van reconciliatie-ecologie die erin bestaat de biodiversiteit in de menselijke landschappen aan te moedigen. Het gaat ook om een functie van een programma voor de biologische controle van schadelijke dieren.
<p>HACCP-principes (analyse van de risico's en beheersing van de kritische punten)</p>	<p>De HACCP-methode is een systematische en preventieve benadering van de voedselveiligheid die ernaar streeft de biologische, chemische en fysieke risico's van de productieprocessen te beheersen die gevaarlijk kunnen zijn voor de afgewerkte producten; ze voorziet ook in een systeem van metingen / indicatoren waarmee die risico's kunnen worden beperkt en aanvaardbaar worden gemaakt.</p> <p>Principe 1: een analyse van de risico's maken</p> <p>Principe 2: de kritieke controlepunten identificeren</p> <p>Principe 3: de kritieke drempels bepalen</p> <p>Principe 4: de kritieke controlepunten opvolgen</p> <p>Principe 5: de correctiemaatregelen bepalen</p> <p>Principe 6: controle uitoefenen</p> <p>Principe 7: documentatie aanleggen</p> <p>Het HACCP-systeem kan worden gebruikt in alle fasen van een voedselketen, van de productie tot de voorbereidingsprocessen (verpakking, distributie enz.).</p>
<p>Agrochemisch product</p>	<p>Chemische stof die wordt gebruikt in landbouwproductiesystemen om de bodemvruchtbaarheid te garanderen (compost of meststoffen), het onkruid of de storingsplanten onder controle te houden (onkruidverdelgers), schadelijke dieren te bestrijden (insecticiden, schimmelwerende middelen, nematocides, rodenticides) of om de groei van culturen te bevorderen.</p>

**Aanbevelingen van de IFC
voor de landbouw- en
agrofoodsector**

Technische referentiedocumenten met voorbeelden van best practices, algemeen of sectorspecifiek en op internationale schaal. De aanbevelingen omvatten prestatieniveaus en -indicatoren die doorgaans als realistisch worden beschouwd bij gebruik van de bestaande technologie, tegen een redelijke kostprijs.

http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/ifc+sustainability/our+approach/risk+management/ehsguidelines

Bodemverziltig	<p>Een van de meest voorkomende bronnen voor de opstapeling van zout in bevoeide gronden is het bevoeiingswater zelf. Doorgaans bevat het bevoeiingswater zout. Na de bevoeiing wordt het aan de gronden toegevoegde water gebruikt voor de teelt of verdampt het rechtstreeks van de bevochtigde gronden maar het zout blijft in de bodem zitten. Als het er niet wordt uitgehaald, stapelt het zich op en dat proces wordt bodemverziltig genoemd.</p> <p>Bron: http://www.fao.org/docrep/r4082e/r4082e08.htm#7.2.2 soil salinity</p>
Sites op de lijst van Alliance for Zero Extinction (AZE)	<p>AZE is een initiatief dat meerdere instandhoudings- en biodiversiteitsinstanties in de wereld verenigt. Het doel is te verhinderen dat soorten uitsterven en dit door belangrijke gebieden die de laatste biotoop zijn voor een of meerdere bedreigde of ernstig bedreigde soorten te identificeren en in stand te houden.</p>
Landschappen die tot het UNESCO-werelderfgoed behoren	<p>Gebieden van cultureel en natuurlijk werelderfgoed met bijzondere waarde voor de mensheid die opgenomen zijn in de Overeenkomst over het Werelderfgoed.</p>
Ramsar-sites	<p>Gebieden met een representatief, zeldzaam of uniek type van watergebied en van internationaal belang voor het behoud van de biodiversiteit die zijn opgenomen in de Conventie inzake watergebieden die in 1971 in Ramsar (Iran) werd goedgekeurd (http://www.ramsar.org/).</p>
Traceerbaarheid	<p>Principe dat verwijst naar het vermogen om het traject van een voedingsmiddel / voedselproduct te volgen tijdens de verschillende fasen van de productie, verwerking en distributie. Het systeem voor het traceren / volgen van producten moet ongeacht de fase van de voedselketen (van de productie tot de distributie) kunnen identificeren vanwaar het product komt (vorige stap in de keten) en waar het naartoe gaat (volgende stap), dit om bij te dragen tot de doelstellingen van de voedselinspectie- en certificeringssystemen.</p> <p>(Codex Alimentarius Commissie, CAC 2006).</p>
Veen	<p>Gebied waar zich een natuurlijke veenlaag heeft gevormd die geleidelijk aan dikker wordt. Veen is een heterogene mengeling van min of meer ontbonden plantaardige stoffen die zich opstapelt in een met water verzadigde en zuurstofarme omgeving; het bestaat uit minstens 30% dode organische stoffen (droge massa).</p>

Essentiële biodiversiteitsgebieden (Key Biodiversity Areas)	Belangrijkste gebieden ter wereld voor het behoud van de biodiversiteit. Die gebieden zijn wereldwijd van kritiek belang voor het behoud van de biodiversiteit door beschermde gebieden te selecteren en governancemechanismen te bepalen. De selectie wordt verricht op het niveau van elk land, gebruikmakend van eenvoudige en standaard criteria op basis van het belang ervan in het behoud van de populaties van soorten. ¹⁴
--	---

Bovenstaande definities kunnen mettertijd veranderen. We verrichten in voorkomend geval een follow-up van de internationale situatie en de bekendste overeenkomsten.

¹⁴ https://www.iucn.org/about/union/secretariat/offices/iucnmed/iucn_med_programme/species/key_biodiversity_areas/

8. Bijlagen – Sectorale normen en certificeringen

BCI <i>Better Cotton Initiative</i>	Vrijwillig wereldwijd programma dat streeft naar een katoencultuur die minder water en chemicaliën verbruikt en naar de uitbreiding van de sociale en economische voordelen van de katoenproducenten, ongeacht hun omvang.
Bonsucro Vroeger <i>Better Sugarcane Initiative</i>	Initiatief van het WWF rond rietsuiker, uitgaand van distributeurs, investeerders, handelaars, producenten en ngo's, en bestemd voor de opstelling van internationale normen om duurzame principes voor de rietsuikercultuur uit te werken.
Global GAP <i>Good Agricultural Practice</i> (goede landbouwpraktijken)	Instelling uit de privésector die vrijwillige normen vastlegt voor de certificering van landbouwproducten op wereldschaal. Het is de bedoeling tot een gemeenschappelijke norm voor goede landbouwpraktijken te komen.
RTRS <i>Round Table on Responsible Soy association</i> (vereniging voor een verantwoorde sojacultuur)	Geheel van eisen om de conversie van gebieden met hoge beschermingswaarde een halt toe te roepen, best practices voor het beheer aan te moedigen, eerlijke arbeidsvoorwaarden te waarborgen en de grondbezit rechten na te leven.
SAN <i>Sustainable Agriculture Network Standards</i> (normen van het netwerk voor duurzame landbouw)	Aanmoediging van een efficiënte en productieve landbouw, het behoud van de biodiversiteit en een duurzame ontwikkeling van de gemeenschappen via de toepassing van tien sociale en ecologische normen.
SCPS <i>Standards Cattle Production Systems</i>	Norm van het SAN met 5 principes en 36 aanvullende criteria voor de volgende onderwerpen: <ol style="list-style-type: none">1. Geïntegreerd veebeheersysteem2. Duurzaam beheer van de weiderechten en weilanden3. Dierenwelzijn4. Verkleinen van de koolstofafdruk

	<p>5. Aanvullende ecologische eisen voor veeteeltbedrijven</p> <p>De huidige SAN-normen over waterbescherming en afvalbeheer zullen bovendien worden aangepast en verstrengd met het oog op de toepassing ervan in veeteeltbedrijven.</p>
<p>UTZ Certified</p> <p>Certificering van koffie, cacao en thee.</p>	<p>UTZ Certified is een stichting voor de wereldwijde invoering van een norm ter bevordering van een verantwoorde koffie-, cacao-, thee- en rooiboscultuur en -bevoorrading. De coöperatieve verenigingen, de landbouwplantages en de producentengroepen die de UTZ-certificering kregen, moeten de gedragscode voor elk van die producten naleven. Die gedragscode bepaalde de criteria voor een duurzaam en professioneel koffiebeleid, zij omschrijven op hun beurt geschikte praktijken op sociaal en ecologisch vlak en een rationeel beheer van de bedrijven.</p> <p>De producten met UTZ-certificering zijn traceerbaar, van de landbouwer tot de producenten van de afgewerkte producten.</p>